

**รูปแบบการพัฒนางานวิชาการด้วยหลักการบูรณาการ
ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก
A MODEL FOR ACADEMIC TASK DEVELOPMENT
IN SMALL SECONDARY
SCHOOL BY USING INTEGRATIVE PRINCIPLE**

อิสริยา พจนธาริ*

ดร.มณฑนา อินทสมบัติ**

ดร.สวัสด์ โพธิ์วัฒน์***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพและปัญหางานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก 2) เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนางานวิชาการด้วยหลักการบูรณาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก 3) เพื่อทดลองปฏิบัติการใช้รูปแบบการพัฒนางานวิชาการด้วยหลักการบูรณาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก 4) เพื่อยืนยันความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนางานวิชาการด้วยหลักการบูรณาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก และการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) ตามวงจรการวิจัย DAMR (Diagnosis, Action, Measure, Reflect) โดยมีขั้นตอนการวิจัยเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี สภาพปัญหา และการพัฒนางานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ระยะที่ 2 การสร้างรูปแบบการพัฒนางานวิชาการด้วยหลักการบูรณาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ระยะที่ 3 การตรวจสอบยืนยันการใช้รูปแบบการพัฒนางานวิชาการด้วยหลักการบูรณาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

ผลการวิจัย พบว่า

1. การศึกษาสภาพและปัญหางานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก มีปัญหาและข้อจำกัดหลายประการ ได้แก่ คุณภาพการศึกษาต่ำ โดยดูจากผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน และงบประมาณไม่เพียงพอ
2. ผลการสร้างรูปแบบการพัฒนางานวิชาการด้วยหลักการบูรณาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก พบว่า กลยุทธ์ที่ใช้ในการพัฒนา ประกอบด้วย 1) กลยุทธ์การพัฒนาศักยภาพครู 2) กลยุทธ์การพัฒนาศักยภาพนักเรียน 3) กลยุทธ์เครือข่ายส่งเสริมการเรียนรู้
3. ผลการทดลองปฏิบัติการใช้รูปแบบการพัฒนางานวิชาการด้วยหลักการบูรณาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ตามวงจร DAMR 4 วงรอบ พบว่า กลยุทธ์การพัฒนาศักยภาพครู กลยุทธ์การพัฒนาศักยภาพนักเรียน และกลยุทธ์เครือข่ายส่งเสริมการเรียนรู้พัฒนางานวิชาการได้

* ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

*** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

4. ผลการใช้รูปแบบการพัฒนางานวิชาการด้วยหลักการบูรณาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กพบว่า มีความเหมาะสมกับบริบทพื้นที่

คำสำคัญ : การพัฒนางานวิชาการ, การบูรณาการ, โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

ABSTRACT

The purposes of this research were to 1) to study current states, problems, and needs of academic potential in the small secondary schools, 2) to construct the model for academic task development in a small secondary schools by using integrative principles 3) to experiment the model for academic task development in a small secondary schools by using integrative principles 4) and confirm the results of the model for academic task development in a small secondary schools by using integrative principles. A Participatory Action Research using DAMR cycle consisted of 3 phases : 1) to study concepts, theories, current states, problems, and needs of academic potential in the small secondary schools 2) to construct the model for academic task development in a small secondary schools by using integrative principles and 3) to confirm the accuracy the model for academic task development in a small secondary schools by using integrative principles.

The research findings were as follows:

1. The current states, problems, and needs of academic potential in the small secondary schools were problematic as found limitations in the small secondary schools having the quality of education as poor learner achievement and budget insufficiency.
2. The construction the model for academic task development in a small secondary schools by using integrative principles were found the development strategies : 1) the strategy in teacher capacity development, 2) the strategy in student capacity development, and 3) network strategy encouragement learning.
3. The experiment for the model for academic task development in a small secondary schools by using integrative principles using DAMR 4 cycles found the strategy in teacher capacity development, the strategy in student capacity development, and network strategy encouragement learning.
4. The results of for the model for academic task development in a small secondary schools by using integrative principles found they were appropriate for the school contexts.

Keywords : Academic Task Development, Integrative Principle, Small Secondary Schools

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โลกในยุคปัจจุบันเป็นยุคโลกาภิวัตน์ที่มีความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว จึงจำเป็นที่แต่ละประเทศต้องเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง

ที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลาและเตรียมพร้อมที่จะเผชิญกับความท้าทายจากกระแสโลกโดยปัจจัยสำคัญที่จะเผชิญการเปลี่ยนแปลงท้าทายดังกล่าว ได้แก่ คุณภาพของคน การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพ จึงเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง โดยจะต้อง

เป็นการศึกษาที่มีคุณภาพเพื่อให้ศักยภาพที่มีอยู่ในตัวคนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ ทำให้เป็นคนที่มีรู้จักคิดวิเคราะห์ รู้จักแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว มีจริยธรรม คุณธรรม รู้จักพึ่งตนเองและความสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข (สถาบันส่งเสริมการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ, 2545)

จากการรายงานผลการศึกษาดูตามประเมินผลการปฏิรูปการศึกษา ของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 ถึงปัจจุบัน พบว่าต้องมีการต่อยอดเพื่อให้ประสบความสำเร็จในการปฏิรูปการศึกษาหลายประเด็น เช่น คุณภาพผู้เรียนซึ่งมีผลสัมฤทธิ์ในสาขาวิชาหลักต่ำ คุณภาพครูซึ่งยังมีความขาดแคลนทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ ครูผู้สอนไม่ตรงวุฒิ การเพิ่มโอกาสทางการเรียนยังมีผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษาจำนวนมาก โดยเฉพาะผู้ที่อยู่ในท้องถิ่นห่างไกลและทุรกันดาร และได้เสนอแนวทางการแก้ปัญหาที่จำเป็นต้องมีการปฏิรูปการศึกษารอบสองต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นายจุรินทร์ ลักษณวิศิษฐ์) ในขณะนั้นได้กำหนดเป้าหมายในการปฏิรูปการศึกษารอบสอง คือ “คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ” โดยเริ่มขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษารอบสอง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552-2561 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ตระหนักเรื่องนี้ จึงนำเสนอนโยบายให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้ทราบ และเตรียมการบริหารจัดการไปสู่ความสำเร็จ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการจัดการศึกษาในหลายระดับ และประเภท มีจำนวนถึง 31,294 แห่ง กระจายอยู่ทั่วประเทศ ผู้บริหารสถานศึกษาดังกล่าวเป็นบุคคลสำคัญที่จะนำนโยบายสู่การปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม (สำนักพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการคนต่อมา (นายชินวรณ์ บุญยเกียรติ) ได้กำหนดประเด็นสำคัญ

ของระบบการศึกษาและเรียนรู้ที่ต้องการปฏิรูปอย่างเร่งด่วน 4 ประการหลักในการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) คือ 1) พัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ 2) พัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ 3) พัฒนาคุณภาพสถานศึกษา และแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ 4) พัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่มีนักเรียนตั้งแต่ 1-499 คน รายงานของธนาคารโลกยังได้รับการวิเคราะห์ให้เห็นถึงปัญหาความไม่พอเพียงในการจัดสรรงบประมาณ เพื่อการมัธยมศึกษา ซึ่งได้รับงบประมาณร้อยละ 28 ของงบประมาณการศึกษา นับว่าเป็นสัดส่วนที่ต่ำกว่าประเทศอื่นๆ ที่มี การลงทุนเพื่อการมัธยมศึกษาอย่างจริงจัง จะใช้งบประมาณร้อยละ 40 ของงบประมาณการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553)

ผู้วิจัยเป็นผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 19 ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 19 ประกอบด้วยท้องที่จังหวัดเลย และหนองบัวลำภู ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 19 ตั้งอยู่ที่อำเภอเมืองเลย มีโรงเรียนในสังกัด 52 โรงเรียน ในจังหวัดเลย 31 โรงเรียน ในจังหวัดหนองบัวลำภู 21 โรงเรียน มีโรงเรียนที่ไม่ผ่านการรับรองในการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสอง 10 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 19.23 จากการที่กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศนโยบายการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 - 2561) การนำประเทศเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และการกำหนดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกาศทิศทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษายุคใหม่ (พ.ศ. 2553 - 2561) วิสัยทัศน์ การมัธยมศึกษาสร้างคุณภาพคนไทยยุคใหม่ให้เป็นคนดีของสังคมโลก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554) จึงทำให้ผู้บริหารเกิดความตระหนักและให้ความสำคัญกับการพัฒนาและค้นหาแนวทางพัฒนาโรงเรียนเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น นักบริหารการศึกษา นักการศึกษาต่างเสนอแนวคิด

ดังเช่น วิจิตร ศรีสะอ้าน (2546 อ้างถึงใน อีระรุญเจริญ, 2553) ที่ว่าจำเป็นต้องมียุทธศาสตร์การสร้างพลังปัญญาและองค์ความรู้ด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาหลายประการ เช่น ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเพื่อนำผลมาใช้และสร้างศาสตร์การพัฒนาให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กถึงแม้โรงเรียนจะผ่านการรับรองในการประเมินคุณภาพภายนอกรอบ 2 แต่ผลการทดสอบระดับชาติ (O-NET) ต่ำ จึงเห็นความสำคัญและมีความสนใจที่จะแก้ปัญหาและพัฒนางานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) เป็นเครื่องมือในการพัฒนาเพื่อสร้างรูปแบบหรือแนวทางการพัฒนางานวิชาการอย่างต่อเนื่อง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหางานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก
2. เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนางานวิชาการด้วยหลักการบูรณาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก
3. เพื่อทดลองปฏิบัติการใช้รูปแบบการพัฒนางานวิชาการด้วยหลักการบูรณาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก
4. เพื่อยืนยันความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนางานวิชาการด้วยหลักการบูรณาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งขั้นตอนการวิจัยออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่

ระยะที่ 1 การศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี สภาพปัญหา และการพัฒนางานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

1. การศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สภาพปัญหา แนวทางการพัฒนางาน

วิชาการด้วยหลักการบูรณาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

2. การสำรวจความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 จำนวน 24 โรงเรียน โดยผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามสภาพและปัญหาของงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 192 คน

3. การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้วิจัยได้ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้บริหารระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก และครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 19 จำนวน 10 คน เพื่อศึกษาสภาพปัญหา ตลอดจนข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

4. ศึกษาพฤติกรรมศึกษา (Best Practice) ในโรงเรียนที่มีผลงานทางวิชาการโดดเด่น จำนวน 2 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนยางหล่อวิทยาคาร ตำบลยางหล่อ อำเภอสว่างวีรกรรม จังหวัดหนองบัวลำภู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 19 และโรงเรียนสวนแตงวิทยา ตำบลสวนแตง อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9

5. การวิเคราะห์สภาพและปัญหาในงานวิชาการ จากการศึกษาเอกสาร ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสำรวจความคิดเห็น การสัมภาษณ์เชิงลึกและการศึกษาพฤติกรรมศึกษา จากนั้นผู้วิจัยวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยการจัดกลุ่มข้อมูลแล้วสังเคราะห์ข้อมูลสรุปประเด็นสภาพปัญหางานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก เพื่อสร้างร่างรูปแบบการพัฒนางานวิชาการด้วยหลักการบูรณาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กต่อไป

- ระยะที่ 2** การสร้างรูปแบบการพัฒนางานวิชาการด้วยหลักการบูรณาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

5. การสนทนากลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยจัดสนทนากลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประกอบด้วยหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้หรือครู รวม 4 คน ตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 4 คน กรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง จำนวน 4 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม เพื่อสนทนากลุ่มสภาพปัญหา และการพัฒนางานวิชาการด้วยหลักการบูรณาการ ของโรงเรียนที่ทดลองปฏิบัติการใช้รูปแบบ

6. การประชุมเชิงปฏิบัติการ ครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อวิเคราะห์บริบทของโรงเรียนเขาสองวิทยา ซึ่งเป็นพื้นที่วิจัย ด้วยวิธีการ SWOT Analysis โดยประยุกต์ใช้แนวทางการวิเคราะห์บริบท ความท้าทายของการบริหารการศึกษาในอนาคต โครงการยกระดับคุณภาพครูและผู้บริหารสถานศึกษาภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง ปีงบประมาณ 2553-2555 และนำแนวทางการพัฒนางานวิชาการจากการสนทนากลุ่ม มาสร้างกลยุทธ์ในการพัฒนางานวิชาการด้วยหลักการบูรณาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กอย่างไร ให้เหมาะสมสอดคล้องกับบริบทพื้นที่วิจัย

7. ร่างรูปแบบการพัฒนางานวิชาการด้วยหลักการบูรณาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก โดยผู้วิจัยเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อให้อาจารย์ที่ปรึกษาให้คำแนะนำ และแก้ไขตามคำแนะนำ

8. ประเมินร่างรูปแบบการพัฒนางานวิชาการด้วยหลักการบูรณาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก โดยผู้เชี่ยวชาญ 9 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความสอดคล้อง และปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

ระยะที่ 3 การตรวจสอบยืนยันการใช้รูปแบบการพัฒนางานวิชาการด้วยหลักการบูรณาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

1. ปฏิบัติการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนางานวิชาการด้วยหลักการบูรณาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กในโรงเรียนซึ่งผู้วิจัยดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน ตามกลยุทธ์ที่ใช้ในการพัฒนา

งานวิชาการด้วยหลักการบูรณาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ได้แก่ กลยุทธ์การพัฒนาศักยภาพครู กลยุทธ์การพัฒนาศักยภาพนักเรียน กลยุทธ์เครือข่ายส่งเสริมการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการวิจัย DAMR 4 วงรอบ ตั้งแต่ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 ถึง ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 ดังนี้

ในแต่ละวงรอบดำเนินการตามกระบวนการวิจัย DAMR ดังนี้

การวินิจฉัยปัญหา (Diagnosis) การดำเนินการวินิจฉัยปัญหาโดยการประชุมเชิงปฏิบัติการครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนเขาสองวิทยา เพื่อร่วมกันตั้งคำถามเกี่ยวกับการดำเนินการตามกลยุทธ์ ร่วมกันหาข้อมูลและคำตอบ การดำเนินกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหา (Act) ดำเนินกิจกรรมตามกลยุทธ์ที่กำหนดไว้ โดยดำเนินการแบบมีส่วนร่วม การวัดและประเมินผลการดำเนินการ (Measure) จะวัดและประเมินผลกิจกรรมของกลยุทธ์ตามที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งสามารถประเมินพร้อม ๆ กับการดำเนินกิจกรรม โดยผู้รับผิดชอบกิจกรรม การสะท้อนผลการดำเนินงาน (Reflect) ผู้รับผิดชอบกิจกรรมตามกลยุทธ์สรุปรายงานกิจกรรมนำผลที่เกิดขึ้น และข้อเสนอแนะมาสะท้อนเป็นภาพรวม โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อดำเนินการในวงรอบต่อไป เมื่อดำเนินการปฏิบัติการแต่ละวงรอบเสร็จสิ้น ผู้วิจัยร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจะร่วมกันปรับปรุงรูปแบบกิจกรรมที่เห็นว่ามีความเหมาะสมยิ่งขึ้น พร้อมทั้งตรวจสอบข้อสรุปจากผลการวิจัยที่ผ่านมา

2. สรุปผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนางานวิชาการด้วยหลักการบูรณาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก จากนั้น ทำประชาพิจารณ์กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อหาแนวทางในการดำเนินการต่อไป

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี สภาพปัญหา และการพัฒนางานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กมีสภาพปัญหาที่เหมือนกัน คือ นักเรียน

ส่วนใหญ่มิผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ จากการแยกเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2553 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 23 กรกฎาคม 2553 และกระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา 42 เขต ประกอบด้วยท้องที่จังหวัดเลย และจังหวัดหนองบัวลำภู มีโรงเรียน 52 โรงเรียน เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก 24 โรงเรียน สภาพทั่วไปของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก มีข้อจำกัดหลายประการ เช่น คุณภาพการศึกษาต่ำ งบประมาณไม่เพียงพอ ผู้ปกครองยากจน นักเรียนออกกลางคัน เมื่อสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้จัดประชุมสัมมนาผู้บริหารเขตพื้นที่และผู้บริหารโรงเรียนทั่วประเทศ ผลการประชุมสัมมนาทำให้ผู้บริหารเกิดความตระหนัก และเข้าถึงบริบทต่าง ๆ และพร้อมจะน่านโยบายจัดการศึกษามาใช้จัดการศึกษาในพื้นที่ของตน

2. ผลการสร้างรูปแบบการพัฒนางานวิชาการด้วยหลักการบูรณาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ได้กลยุทธ์ในการพัฒนางานวิชาการด้วยหลักการบูรณาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ดังนี้

- 1) กลยุทธ์การพัฒนาศักยภาพครู
 - ครูยุคใหม่ใส่ใจอาเซียน
 - หนึ่งคน : หนึ่ง Best Practice
 - การศึกษาดูงานเชิงบูรณาการ
- 2) กลยุทธ์การพัฒนาศักยภาพผู้เรียน
 - เด็กเขาหลวงมุ่งสู่อาเซียน
 - เด็กดีมีมารยาทไทย
 - To Be Number One
 - เด็กเขาหลวงอยู่อย่างพอเพียง
 - สวดมนต์ไหว้พระ ปฏิบัติธรรม
- 3) กลยุทธ์เครือข่ายส่งเสริมการเรียนรู้
 - การระดมทรัพยากรเพื่อการเรียนรู้
 - การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เชิงบูรณาการ

3. ผลการทดลองปฏิบัติการใช้รูปแบบการพัฒนางานวิชาการด้วยหลักการบูรณาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ตามวงจร DAMR 4 วงรอบ

พบว่า กลยุทธ์การพัฒนาศักยภาพครู กลยุทธ์การพัฒนาศักยภาพผู้เรียน และกลยุทธ์เครือข่ายส่งเสริมการเรียนรู้พัฒนางานวิชาการได้ ดังนี้

การพัฒนาศักยภาพครู ทำให้ครูตระหนักรู้และพัฒนาตนเอง เป็นครูยุคใหม่ใส่ใจอาเซียน ทุกคนมี Best Practice และการศึกษาดูงานเชิงบูรณาการ สามารถพัฒนาศักยภาพครูได้

กลยุทธ์การพัฒนาศักยภาพผู้เรียน ผลจากการร่วมกิจกรรมของนักเรียนทุกวัน ได้แก่ วัยจันทร์ เด็กเขาหลวงมุ่งสู่อาเซียน เด็กเขาหลวงมุ่งสู่อาเซียนทำให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องประชาคมอาเซียน และพัฒนาตนเองให้เพื่อมุ่งสู่อาเซียน วันอังคาร เด็กดีมีมารยาทไทย นักเรียนมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอทำให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เป็นคนดี และมีมารยาทไทย วันพุธ To Be Number One นักเรียนมีความสนใจ และร่วมกิจกรรม To Be Number One ทำให้นักเรียนมีสุขภาพดี ห่วงไกลยาเสพติด วันพฤหัสบดี เด็กเขาหลวงอยู่อย่างพอเพียง ทำให้นักเรียนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน ครอบครัวยุ่อย่างพอเพียงมากขึ้น วันศุกร์ สวดมนต์ไหว้พระปฏิบัติธรรม นักเรียนสวดมนต์ไหว้พระปฏิบัติธรรมทุกวันศุกร์เป็นกิจวัตร ทำให้มีศีล สมาธิ ปัญญา

กลยุทธ์เครือข่ายส่งเสริมการเรียนรู้ การระดมทรัพยากรเพื่อการเรียนรู้ ผู้ปกครอง ชุมชน และท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมระดมทรัพยากรเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน ทำให้โรงเรียนได้รับการสนับสนุนงบประมาณเพิ่มเติมนอกจากเงินอุดหนุนซึ่งพอเพียงสำหรับการพัฒนางานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก และชุมชนยังได้รับประโยชน์จากความพร้อมของโรงเรียน และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เชิงบูรณาการทำให้ครู นักเรียนได้นำประสบการณ์จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และยั่งยืน

4. ผลการทดลองปฏิบัติการใช้รูปแบบการพัฒนางานวิชาการด้วยหลักการบูรณาการในโรงเรียน

มัธยมศึกษาขนาดเล็กของโรงเรียนเขาหลวงวิทยาพบว่า รูปแบบการพัฒนางานวิชาการด้วยหลักการบูรณาการในโรงเรียนศึกษานาเล็ก มีความเหมาะสมกับบริบทพื้นที่

อภิปรายผล

ผลการดำเนินงานตามกลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาศักยภาพครู กิจกรรมสำคัญ คือ 1) ครูยุคใหม่ใส่ใจอาเซียน 2) หนึ่งคน : หนึ่ง Best Practice 3) การศึกษาดูงานเชิงบูรณาการ

การพัฒนาศักยภาพครู ทำให้ครูมีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ อย่างมีประสิทธิภาพเน้นนักเรียนเป็นสำคัญในการพัฒนาตนเองให้เป็นครูยุคใหม่ สามารถบูรณาการงานทุกอย่างให้บรรลุเป้าหมาย กลยุทธ์การพัฒนาศักยภาพครูสอดคล้องผลการวิจัยของ พิรพัฒน์ วัชรินทรางกูร (2550) ที่ได้จากการทำวิจัย เรื่อง รูปแบบการพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของนักเรียนโรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย เพชรบูรณ์ สอดคล้องกับโรงเรียนบดินเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการที่ได้ทำการวิจัยการพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนสู่มาตรฐานสากล ในการเป็นประชาคมอาเซียนแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ “อาเซียน” มีกลยุทธ์ในการพัฒนา 6 กลยุทธ์ และกลยุทธ์ที่ 4 พัฒนาศักยภาพของครูและนักเรียน นั่นคือ กลยุทธ์การพัฒนาศักยภาพครูเป็นกลยุทธ์ที่ดี กลยุทธ์หนึ่งในการพัฒนางานวิชาการผลการวิจัย พบว่า รูปแบบดังกล่าว ซึ่งประกอบด้วย การพัฒนาศักยภาพครู การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ และการพัฒนาความร่วมมือกับชุมชนในการจัดการศึกษา นั่นคือ กลยุทธ์การพัฒนาศักยภาพครูเป็นกลยุทธ์ที่ดี กลยุทธ์หนึ่งในการพัฒนางานด้านวิชาการ และกิจกรรมการศึกษาดูงานเชิงบูรณาการทำให้ครูได้รับความรู้ควบคู่กับประสบการณ์รวมทั้งมีโอกาสผ่อนคลายมีขวัญกำลังใจเช่นเดียวกับ สุกัญญา สุภากรณ์ (2553) ที่สรุปวิธีพัฒนาบุคลากรว่าการศึกษาดูงานจะช่วยให้บุคลากรได้รับความรู้ประสบการณ์และสร้างขวัญกำลังใจ

กลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนาศักยภาพนักเรียน กิจกรรมสำคัญ คือ กิจกรรมเด็กเขาหลวงมุ่งสู่อาเซียน เด็กดีเขาหลวงมีมารยาทไทย To Be Number One เด็กเขาหลวงอยู่อย่างพอเพียง และสวดมนต์ไหว้พระ-ปฏิบัติธรรม ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ต้องพัฒนาการเรียนประจำวันจันทร์ถึงวันศุกร์แต่ละกิจกรรมมีความสำคัญและส่งผลต่อการพัฒนาศักยภาพของนักเรียน สอดคล้องกับผลการวิจัย ของ ศิริกุล นามศิริ (2552) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนางานวิชาการด้วยหลักการบูรณาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก : การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมที่ผู้วิจัยดำเนินงาน 3 โครงการมีโครงการที่สอดคล้องกับการพัฒนาศักยภาพนักเรียน คือ โครงการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนอย่างหลากหลาย มีผลทำให้ผ่านการประเมินคุณภาพภายในที่อิงสถานศึกษาได้

กลยุทธ์ที่ 3 เครือข่ายส่งเสริมการเรียนรู้ กิจกรรมที่สำคัญ คือ การระดมทรัพยากรเพื่อการเรียนรู้และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เชิงบูรณาการ ผลการวิจัยพบว่า กลยุทธ์เครือข่ายส่งเสริมการเรียนรู้ทำให้โรงเรียนได้รับการสนับสนุนงบประมาณเพิ่มเติมจากเงินอุดหนุน และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เชิงบูรณาการทำให้ครู นักเรียนได้นำประสบการณ์จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้มาประยุกต์ใช้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัย ของพิรพัฒน์ วัชรินทรางกูร ที่ได้ทำการวิจัย เรื่องรูปแบบการพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของนักเรียนโรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย จากกิจกรรมการพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้ การส่งเสริมความร่วมมือ กลยุทธ์เครือข่ายส่งเสริมการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามความสนใจ และความถนัดของตน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1) ผู้บริหารควรพัฒนาศักยภาพครูด้านการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม วงจร

DAMR

2) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาศักยภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

3) ผู้บริหารควรเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาศักยภาพครู ศักยภาพนักเรียน และเครือข่ายความร่วมมือต่าง ๆ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) จากผลการวิจัยนี้ มีประเด็นที่ควรศึกษาวิจัยต่อไป คือ การพัฒนาคุณภาพโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กในการจัดการเรียนรู้ทักษะในศตวรรษที่ 21

2) ควรวิจัยและพัฒนาผู้บริหารและครูผู้การเป็นครูผู้นำอาเซียน

เอกสารอ้างอิง

- พิรพัฒน์ วัชรินทรางกูร. (2550). **รูปแบบการพัฒนาศักยภาพทางด้านวิชาการของนักเรียนโรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย เพชรบูรณ์** : โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัยเพชรบูรณ์. อุบลราชธานี : บัณฑิตศึกษา สาขาวิจัยและประเมินผล มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ธีระ รุญเจริญ.(2552). **การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง ยุทธศาสตร์สู่ความสำเร็จ**. เอกสารอัดสำเนา.
- ศิริกุล นามศิริ.(2552). **การพัฒนางานวิชาการด้วยหลักการบูรณาการในโรงเรียนขนาดเล็ก : การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุปัญญา สุภากรณ์.(2553). **การพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการสร้างแบบฝึกทักษะโรงเรียนชุมชนกว้างพัฒนาศึกษาอำเภอเมืองฯ จังหวัดอุดรธานี**. การศึกษาค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สถาบันส่งเสริมการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ. (2545). **มาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ : สถาบันส่งเสริมการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19. (2554). **แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2554**. เลย : กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). **รายงานการติดตามผลการพัฒนายกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: